

Азіма іла Хаяті – Запрошення до мого життя: Наративні бесіди про сексуальну ідентичність

Авторка Секне Хаммуд-Беккет

Секне — австралійка ліванського мусульманського походження. Вона живе в Сіднеї, де працює в Corner Youth Health Service і входить до групи викладачів курсу соціального здоров'я університету Маккуорі. Секне подобається працювати з людьми різного походження та займати позицію цікавості, щоб досліджувати та вшановувати творчі акти опору людей. З нею можна зв'язатися через The Corner Youth.

Health Service, 101 Restwell Street, Bankstown,

NSW 2200 або за адресою sekbeckett@hotmail.com

Ця стаття описує терапевтичну бесіду з молодим мусульманином-геєм та його братом, яка була сформована метафорою дефініції церемонії. Через деконструкцію «ігор у правду» стосовно ставлення до гомосексуальності та процесу «камінг-ауту» було створено простір для цього молодого чоловіка та його брата, щоб переосмислити їхні стосунки. У нинішній ворожій атмосфері, що впливає на всі арабські мусульманські сім'ї, у цій статті описується історія двох братів та їхнє уявлення про вірність.

Останніми роками я чітко дала зрозуміти в громадських місцях, що, як психологиня мусульманського походження, я найбільше охоча спілкуватися з мусульманами, які обговорюють свою сексуальну ідентичність. Водночас я стала відома місцевій квір-спільноті. Ці два чинники означали, що я потрапила у розмови з людьми мусульманського походження про сексуальну ідентичність, що мені дуже подобається.

Моя пристрасть до розповідей про мусульман, які обговорюють свою сексуальну ідентичність, нещодавно зросла, коли я дізналася про спроби в галузі ісламської психології співпрацювати з християнами, щоб «реабілітувати геїв і лесбійок». Під час професійних дискусій я чула такі заяви, як: «Ви повинні знати, що покарання за гомосексуальність — побиття камінням до смерті, і що тіло

гомосексуальної людини має бути кремоване, оскільки воно хворе». Ми повинні їх врятувати».

ІГРИ В ПРАВДУ

Слухаючи подібні погляди на гомосексуальність, я помітила, що ці думки в будь-якій спільноті перетворюються на «гру в правду». Цей термін був введений Фуко для позначення функції думки та її специфічних практик. Фуко визначив таку «гру» як «набір правил, за якими створюється істина» (2003а, с. 38). Він також припустив, що ці «ігри в правду» справді впливають на життя людей:

У тій чи іншій грі у правду завжди можна відкрити щось інше та більш-менш змінити це... (2003а, с.39)

Інтерес Фуко до дослідження проявів ігор у правду та їхнього зв'язку з владою підкреслюється використанням ним прикладу медичних установ. Він деконструє історичний, соціальний та економічний контексти, які легітимізували приписування медичних ярликів особам, яких вважали «божевільними». Його аргумент не спрямований на обговорення терапевтичної ефективності медичних підходів або на те, щоб спростувати їх. Далі він стверджує, що не каже, що божевільня не існує, але ставить під сумнів політичне народження цієї концепції та прагне зробити прозорими дискурси, що діють у сфері медицини.

Перетворення дискурсів на прозорі «робить видимими» ігри у правду та владу. Зі свого боку, це розкриває практики, вбудовані в соціально-політичні контексти, які підтверджують ці істини, і відкриває простір для відкриття чогось іншого (2003а). Спробуємо тепер застосувати цей підхід до досвіду молодих квір-мусульман.

Що б означало, якби молода людина ісламського віросповідання захотіла проконсультуватися з медичним працівником щодо своєї сексуальності та отримала інформацію, що існує служба для її реабілітації? Якими можуть бути наслідки таких повідомлень, коли молоді лесбійки та геї мають підвищений ризик спроби самогубства, і що середній вік спроби самогубства передує камінг-ауту та першому

одностатевому сексуальному досвіду? (Ніколас і Говард, 1998). Якими можуть бути «ігри у правду» для людей мусульманського походження, які вважають себе гомосексуальними? Як я можу брати участь у розмовах, які шанують їхню релігію, водночас досліджуючи різні ідентичності, які можуть не відповідати релігійним писанням? Ці запитання сформували моє дослідження складних сфер релігійної ідентифікації та сексуальності.

КВІРУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ «КАМІНГ-АУТУ»

«Ігри у правду» існують не тільки в мусульманській спільноті, а й у квір-спільнотах. Одна така «гра у правду» стосується думок і практик, пов'язаних із «камінг-аутом». На наступні роздуми вплинули розмови з людьми, які вважають себе мусульманськими квірами, про ізоляцію, якої вони зазнали під час контакту з «мейнстрімними» службами для геїв, лесбійок, бісексуалів, трансгендерів, інтерсекс, квірів та анкетування (GLBTIQQ).

Консультації та громадські служби геїв і лесбійок Австралії визначають «камінг-аут» як «сказати комусь, що ти лесбійка чи гей». Когось, хто не висловився, називають такими, що залишилися «у шафі» (*консультації та спільнотні служби для геїв і лесбійок Австралії*). Часом у квір-спільноті висловлюються припущення, що для того, щоб жити «справжнім гей- або квір-життям», необхідно певним чином зробити «камінг-аут».

Складність цієї ідеї підкреслила історикиня Шеннон Вудкок (2004). Вудкок називає себе «австралійською етнічною жінкою, яка жадає жінок». Її стаття обговорює глобалізацію одностатевої політики та рух за права квірів. Вона стверджує, що політична форма ідентифікації, пов'язана з «камінг-аутом» на Заході, позиціонує себе в бінарності гомосексуальності та гетеросексуальності, і це створює проблему:

Життєво важливо дослідити, як західний дискурс звільнення ЛГБТ-індивідів від репресованих соціальних позицій за допомогою політичних дій насамперед потребує місцевих суб'єктів, які відповідають на ці дуже конкретні назви лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерів... (і все ж) завжди існували спільноти, які

ідентифікувалися через одностатеві практики у Східній Європі, і ці спільноти виявляли свою ідентичність різними способами, у різноманітних соціальних просторах. Я стверджую, що румунські та албанські жінки, які бажають жінок, мають детальну, динамічну та красиву систему стратегій ідентифікації себе та інших, і що західний проект розвитку ЛГБТ-спільнот намагається стримати цей стратегічний динамізм.

(стор.2)

У своєму аналізі Вудкок ставить під сумнів те, чи це стримування «маскується як порятунк», і посилається на Хоада, що каже:

“... стверджувати універсальність конкретного історичного агента може, і, мабуть, є закриваючим простір для цих учасників без відтворення набору історичних обставин, які дозволили геям мати історичну дію на Заході. Універсальність, яка обіцяє звільнення, закінчується гнобленням”. (Woodcock, 2004, стор. 2)

Вудкок опитала жінок з Албанії та Румунії, які мали лише стосунки з жінками, але розкрили, що відчують дискомфорт від «тиску Заходу, щоб ідентифікувати себе як лесбійки». Визнаючи важливість камінг-ауту для створення відчуття спільності та підтримки інших, хто зробив камінг-аут, Вудкок пояснює, що ідея камінг-ауту за «бажання, щоб лесбійки стали більш помітними, сама по собі є спонуканням до дискурсу» (2004) , стор.8). У цьому світлі в західному дискурсі людей заохочують відкрити та визнати свою сексуальну ідентичність, «що, за свого боку, створює новий набір організаційних сексуальних ідентичностей, які руйнують існуючі, більш тонкі, мережі комунікації сексуальності та ідентичності» (Вудкок, 2004, стор.11).

З іншого боку, Іршад Манджі (2003), письменниця, яка вважає себе мусульманкою-лесбійкою, «дякує Богу за Захід». Вона свідчить, що «дослідницький дух» на Заході є «киснем», за що вона вдячна. Вона пише: «У більшій частині Північної Америки мусульмани мають свободу бути багатовимірними... Плюралізм людей, плюралізм ідей встановлює цей зв'язок. Я так і зробила, і цей зв'язок поки що врятував мою віру в іслам» (с.216).

Розмірковуючи над цими ідеями, я помічаю багато складностей та протиріч, які вони містять. Хтось може заперечити, що, якби не процес камінг-ауту та квір-спільноти, які він створив, ми могли б не мати свободи чи мови, якою писати про цю тему. У відповідь здається доречним сказати, що моя цікавість керується інтерв'ю Фуко (2003b) під назвою «Чи важливо думати?». У цьому інтерв'ю він заявляє:

Критика не полягає в тому, щоб сказати, що все не так добре, як є. Вона полягає в тому, щоб побачити, на якому типі припущень, знайомих понять; на усталених неперевічених способах мислення базується прийнята практика. (стор.172)

Робота, виконана у сфері підтримки та розвитку спільнот GLBTIQ (ГЛБТІК), була неоціненною, і концепція «камінг-ауту» зіграла в цьому важливу роль. Я визнаю важливість камінг-ауту як концепції спільноти. Вона висвітлила поточну боротьбу за юридичне визнання та надання послуг підтримки для спільнот GLBTIQ (ГЛБТІК) і відіграла значну роль у висвітленні проблем прав людини. Я також хочу визнати, що багато квір-груп дуже обережно залишають будь-які рішення щодо «камінг-ауту» зацікавленій особі (*знову ж таки див. Консультації та спільнотні служби геїв і лесбійок Австралії, n.d.*).

Незважаючи на це, для деяких, у тому числі для деяких молодих квір-мусульман, дискурс, пов'язаний з «камінг-аутом», може бути важким. Для мене було честю бути свідкинею альтернативних способів, якими деякі квір-молоді люди визначають своє існування та ідентифікацію. Саме цей досвід спонукав мене написати цю статтю.

ІДЕЯ «КАМІНГ ІН»

У своїй терапевтичній роботі я дійшла до таких роздумів: як ми даємо можливість думати та висловлюватись людям, які можуть бути маргіналізованими у маргіналізованих групах суспільства? Що відбувається, коли певні практики не підходять усім членам групи? Як ми, як консультанти, можемо звільнитися від усталених ідей про «прийняття ідентичності» та відкритися для вивчення чогось нового, чогось іншого?

У світлі наведених вище ідей і після багатьох розмов з моїм братом ми винайшли термін «Камінг-ін». Цей термін стосується свідомого та вибіркового запрошення людей до свого «клубу життя» (White, 2000). Хоча це може бути питанням семантики, я знайшла це визначення, близьке до досвіду, яке відкрило простір для багатьох квір мусульман, з якими я консультувалася. Те, як працює концепція, проілюстровано в стенограмі далі в цій статті.

АКТИ ОПОРУ

Мене сильно захоплюють терапевтичні зустрічі для розкриття думок і дій протесту та опору (White 1995; White & Epston, 1990). Це відкриває можливість помітити, що ... у відносинах влади обов'язково існує можливість опору, тому що якби не було можливості опору ... не було б взагалі відносин влади ... якщо в кожній соціальній сфері існують відносини влади, це тому, що скрізь є свобода (Фуко 2003а, с. 34-35).

Маючи це на увазі, мій намір у терапії полягає в тому, щоб досліджувати мистецтво опору, досліджувати та шанувати ці творчі акти. Ця ідея підкріплюється жартівливим, але зворушливим ефіопським прислів'ям (цитовано Wade, 1997): *«коли великий лорд проходить, мудрий селянин глибоко вклоняється й мовчки пукає»*. Це прислів'я викликало сміх, коли я ділилася ним з людьми, з якими консультувалася, і іноді запитувала: *«Чи був час, коли ти мовчки пукав, коли великий лорд проходив?»* Це підкреслює зв'язок між гнобленням і творчими актами опору (Mears, 2002). Мені завжди цікаво досліджувати наявність опору в житті людей.

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Джаміль — молодий араб-мусульманин-гей, якого направила до мене місцева група підтримки квірів. Джаміль сказав мені, що хоче вивчити концепцію «камінг-ауту» та труднощі, які викликали у нього деякі припущення щодо цієї концепції. Процес деконструкції концепції «камінг-ауту» допоміг йому дослідити альтернативні способи визначення своєї подорожі, способи, які відповідають його способу життя та вподобанням. Вони описані далі в цьому документі. Проте Джаміль відчував постійну напругу зі своїм братом Хасаном, який

твердо дотримувався своєї ісламської віри, і йому було важко прийняти сексуальність свого брата. Джаміль сказав мені, що хотів би, щоб Хасан приєднався до наших терапевтичних бесід як сторонній свідок (Russell & Carey, 2004; White 2000).

Спочатку я сумнівалася, чи буде це корисним досвідом і навіть чи захоче Хасан приєднатися до нас. Я трохи подумала про це та розмірковувала над такими запитаннями: як мені зорієнтуватися, щоб зайняти позицію інтересу та відкриття, враховуючи гомофобні ідеї, які можуть бути озвучені? Якщо я маю певне ставлення до людей, які дотримуються гомофобних ідей, як я можу вступати в «ігри в правду»?

Зайнявши позицію, щоб прийняти ідею, що «немає жодної впевненості, є тільки ступінь невизначеності» в терапевтичних зустрічах (Amundson, Stewart, & Valentine, 1993, p. 120), я підготувалася до зустрічі з Джамілем і Хасаном. Я підійшла до цієї розмови з двох ключових понять. Перше включало рішучість вивчити, дослідити та вшанувати опір Джаміля гомофобним поглядам. Друге включало обмірковування моїх обов'язків щодо організації розмов певним чином.

РОЗБУДОВА РОЗМОВ – АРХІТЕКТУРА МОЖЛИВОСТЕЙ

У моїй розмові з Джамілем і Хасаном я сподівався допомогти цим братам перейти від того, що було «відомо та звично» про їхні стосунки (які характеризувались конфліктом навколо сексуальної ідентичності Джаміля) до того, що «вони можуть дізнатися». Коли люди звертаються до терапевтів, це часто відбувається тому, що вони розповідають історії про своє життя та стосунки, які застрягли у сфері відомого та звичного. Як терапевти, ми несемо відповідальність за планування бесід, щоб поступово та поетапно підтримувати конкретні навчальні завдання та полегшувати рух до того, що люди можуть знати про своє життя. Це, зі свого боку, створює нові варіанти дій. Надання цього планування схоже на створення архітектури можливостей.

Уайт (2006), оглядаючи ідеї Виготського, теоретика розвитку та навчання, стверджує, що навчання є продуктом соціальної співпраці, і що саме через взаємодію зі значимими людьми люди можуть досліджувати, чого вони можуть досягти в житті. У терапевтичному плані Уайт (2006) стверджує, що від терапевта вимагається ефективна розбудова розмов, щоб підтримувати людей поступово та поступово віддалятися від відомих і знайомих проблем, які впливають на їхнє життя. Цей простір, зі свого боку, створює основу для того, щоб люди могли розвинути почуття особистої волі та почати впливати на дизайн свого життя. Розрив між «відомим і знайомим» і «тим, що можна дізнатися» був описаний Виготським (1986) як «зона найближчого розвитку» (с. 86). Навігація цією зоною відбувається через соціальну співпрацю, через сплановані розмови та з аудиторією значущих людей.

Під час терапевтичних бесід із Джамілем ми намагалися виявити та викрити «ігри у правду», які підтримували домінуючу історію. Завдяки цьому процесу ми почали долати прірву між «відомим і звичним» і «тим, що можна дізнатися». Джаміль почав розповідати про те, як він реагує на ці «ігри у правду», і міркувати про те, як він почав цінувати своє життя та особистість.

П'ять категорій планування, описаних Вайтом (2006), які можуть формувати терапевтичні розмови, вплинули на питання, які я поставила:

Дистанційне завдання (з відомого і звичного):	Завдання терапевта полягає в тому, щоб:	Приклади запитань включають:
---	---	------------------------------

Низький рівень	Характеризувати конкретні предмети та події	Чи можу я трохи краще дізнатися про проблему, поставивши кілька запитань? Яку назву, характеристику чи слова ви могли б назвати, щоб описати цю проблему?
Середнього рівня	Пов'язуйте конкретні об'єкти та події світу людини, щоб розвивати ланцюги асоціацій (взаємозв'язку)	Чи можете ви сказати мені, коли ви вперше почали помічати цю проблему? Чи змінилася вона з часом? Ви помітили, що могло відбуватися в ті часи?
Середньо високий рівень	Поміркуйте над цими ланцюжками асоціацій	Як вона вплинула на те, як ви бачите себе? Як вона впливає на ваші стосунки з...? Що ти думаєш про це?

Високий рівень	Абстрактне навчання з конкретних і специфічних обставин для формування понять про життя та ідентичність	Коли це присутнє, як це заважає вашим надіям і мріям? Що ці знання говорять про те, що ви цінуєте в житті, про те, що для вас важливо? Чи можете ви розповісти мені невеличку історію про час, коли ці цінності відіграли певну роль у вашому житті?
Дуже високий рівень	Сформулюйте прогноз щодо результату конкретної дії на основі цієї розробки концепції та заохочуйте планування та початок таких дій	Якби ви діяли відповідно до цієї цінності, які кроки ви б зробили? Хто може підтримати вас у цій подорожі? Як?

Ці ідеї стали основою для моїх розмов із Джамілем. Першим кроком було деконструювати з Джамілем багато прийнятих як належне припущень про життя, які призвели до негативних наслідків для його життя. Другим кроком було поставити запитання, які вшановують і визнають шлях Джаміля до визначення його сексуальної, культурної та релігійної ідентичності. Процес переходу від «відомого та знайомого» до того, що «можна дізнатися», передбачав участь у церемонії визначення (Myerhoff, 1982; White, 2000) Джаміля і його брата Хасана. Відповідно до процесу визначення церемонії, на

першому етапі церемонії Джаміль поділився історіями свого життя перед стороннім свідком, своїм братом Хасаном. На другому етапі церемонії Хасану була надана можливість відповісти, переказавши певні аспекти того, на чому він був присутнім. Ці перекази були сформовані специфічними традиціями визнання (White, 2000).

ІСТОРІЯ ДЖАМІЛЯ

Джаміль — 24-річний ліванський мусульманин, який народився в Австралії. Він сказав мені, що «вважав себе геєм із дня свого народження». Його направив до мене колега з місцевої організації GLBTIQ. Під час наших зустрічей Джаміль брав участь у розмовах про важливість розгадувати ігри у правду, називаючи різні акти опору та розвиваючи процес запрошення певних членів сім'ї у своє життя. Джаміль все ще живе в будинку своїх батьків зі своїми неодруженими братами та сестрами. Він повідомив мені, що в його сім'ї «не прийнято виїжджати з дому, поки ми не одружимося». Мені також повідомили, що його стосунки з його старшим 26-річним братом Хасаном були нестабільними, оскільки вони були дуже молодими.

Я відчула цю нестабільність, коли Хасан зв'язався зі мною і сказав, що мені потрібно «допомогти його братові», схвалюючи ісламські писання, і «припинити зміцнювати його сексуальність». Коли я поділилася важливістю моєї етичної позиції, яка базується на наративних ідеях цікавості та підтримки, він поклав трубку.

Пізніше того ж року я отримала ще один дзвінок від Хасана, який сказав, що він облажався. Коли я сказала, що не зовсім розумію, що це означає, він сказав: «Я намагався вселити в Джаміля трохи розуму... його сльози вбили мене... Я знаю, що це не його провина». Я скористалася нагодою по телефону, щоб поставити Хасану кілька запитань про ляпаса, його вплив на стосунки, які Хасан хотів мати зі своїм братом, і про те, як він втратив зв'язок з реальністю (самоконтроль). Він сказав мені: «Чому ти не розумієш? Хіба ти не ліванка? Хіба ти не з мусульманської родини?»

Я зв'язалася з Джамілем, щоб переконатися в його безпеці, і ми поговорили про дивовижний телефонний дзвінок Хасана. Джаміль

засміявся і сказав, що він знав, що було б зручно залишити мій номер на холодильнику, якщо він знадобиться іншим членам родини! Я обговорювала можливість запросити Хасана на нашу наступну сесію, щоб ми могли залучити його до церемонії визначення. Джаміль сказав, що запросив би Хасана, але не сподівався, що той прийме пропозицію.

Як виявилось, Хасан прийняв запрошення. Коли він з'явився на нашу наступну зустріч, я вітала та визнавала з релігійною делікатністю. З поваги я не пропонувала потиснути йому руку і не дивилася в очі. Я довго говорила про визначену структуру церемонії та про те, як це стане основою для нашої спільної роботи. Кімната була організована так, що спочатку ми з Джамілем сиділи один навпроти одного в центрі кімнати, а Хасан був позаду свого брата в позиції аудиторії для розмови. Для мене було важливо, враховуючи потенційну нестабільність ситуації, бути прозорою щодо свого етичного зобов'язання звертатися до відповідних служб, якщо я вважаю, що особиста безпека чи безпека інших була під загрозою. Щоб налагодити подальшу безпеку та взаєморозуміння, я запитала їх: «Якщо будь-яке з наступних запитань приведе вас у місце, де ви почуваетесь некомфортно або, можливо, не хочете відповідати, чи могли б ви попередити мене про це? Як ви можете це зробити?» Ці підготовчі кроки заклали основу для подальшої розмови.

Я включила частину стенограми цієї розмови тут:

Джаміле, чому для тебе важливо, щоб твій брат сьогодні приєднався до нас?

Я хочу, щоб ми ладили. Я знаю, що він не розуміє, що я гей, але сподіваюся, якщо він послухає нашу розмову, то зрозуміє. Якщо ми вдома, я не маю можливості розповісти йому про своє життя. Ми просто сваримося й сваримося. Сподіваюся, він мене почує, тому що я хочу бути поруч. Ми - сім'я. Я хочу, щоб він знав, як важко бути геєм, арабом і мусульманином.

Джаміле, мені цікаво почути більше твоїх думок про зв'язок між гомосексуальністю і арабомовним або мусульманським походженням?

Це не те, чого ви бажаєте своєму власному ворогу – бути мусульманином і гомосексуальним у сьогоднішньому кліматі – о так, і арабом. Подумай над цим. У деяких мусульманських країнах на основі тлумачення Корану вбивство геїв і лесбіянок є примусовим. Крім того, існує переконання, що гомосексуальності не існує в арабському світі; що це хвороба Заходу й заражаються лише слабкі.

Раніше ми говорили про те, що деякі з цих переконань та ідей схожі на «ігри у правду». Які можуть бути «ігри у правду», які розігруються в суспільстві?

Ігри у правду більше схожі на те, що використовують політики та релігійні лідери, щоб отримати владу. Кожним своїм рухом вони намагаються відібрати у вас щось.

Чи можете ви сказати мені більше про те, що ви маєте на увазі?

Що ж, сьогодні прем'єр-міністр цього штату негативно відгукнувся про дитячий садок, тому що там читали дітям книгу, в якій зображений маленький хлопчик із двома батьками (*однієї статі – прим. ред.*). Я вважаю, що ця книжка «Веселковий затишний будиночок» (* 1. – Harding & Harding, 2002) — чудова книжка, але люди сперечалися про неї в ЗМІ, кажучи, що діти не повинні були залучені в «проблеми геїв». Деякі критики, включно з членами моєї родини, кажуть, що дітям не обов'язково знати про гей-секс. Це мене збентежило! Чи навчають дітей гетеросексуальному сексу книги, в яких розповідається про матір і батька?

Також в Австралії існує заборона на одностатеві шлюби, і це показує нам, що в цій країні існує гомофобія. Я не знаю, як ми будемо захищені законом тут, в Австралії. Я точно не захищений законом у мусульманських країнах. Мені це здається дискримінаційним. Релігійні вчення містять історії про завоювання та криваві війни. Я не розумію, чому деякі релігійні лідери хочуть запобігти вченню інклюзії

та любові. Коли самогубства настільки поширені в квір-спільноті, ніколи не може бути занадто рано навчати їх приймати.

Мені здається, що діти пізнають світ через історії, з якими їх знайомлять, тому книжки, подібні до тієї, про яку ви згадуєте, звучать як чудовий спосіб познайомити їх із одностатевими стосунками та різноманітними сім'ями. Я припускаю, що ви задаєте таке запитання: «Що означає, коли релігійні та політичні лідери не беруть на себе відповідальність за сприяння та заохочення до прийняття?»

Так, і здається, що ці погляди «виграють гру» – вони стають «правдою», яка сприймається як належне в суспільстві. Це сумний стан речей.

Раніше ми говорили про труднощі «камінг-ауту» та про те, як ця концепція тобі не підходить. Під час наших розмов ти описав мистецтво запрошувати людей «камінг-ін» у ваше життя. Як тобі вдалося дослідити альтернативні та бажані способи існування, коли ігри у правду намагаються домінувати? Що ця дія говорить про твої надії на життя?

Що ж, коли я почав відвідувати гей-організації, дехто прописував мені, як я маю зробити «камінг-аут», а потім дозволяв усій моїй родині займатися цим. Вони сказали б: «Сказати людям — означає сказати, що ти пишаєшся тим, ким ти є», або що я не зможу бути повністю щасливою людиною, якщо я не зроблю «камінг-аут» певним чином. Вони сказали б просто: «Людям потрібно впоратися з цим і подолати це». Я відчував певний тиск на мене, щоб я оприлюднив свою сексуальність.

Це не здавалося мені таким простим. Можливо, саме тому, що я справді пишаюся тим, ким я є, і відчуваю, що я цілком щаслива людина, я зміг поглянути на інші способи життя. Я знаю, що якби у мене був вибір бути натуралом, я б цього не вибрав. Навіть якщо я не розповідаю членам моєї великої родини про свою сексуальність, я не вважаю, що знаходжуся у шафі, в темному місці, звідки мені потрібно втекти. Я далекий від того, адже ця «шафа» повна дорогоцінних

речей, таких як речі, які ви ніколи не могли собі дозволити купити! Це моя скриня зі скарбами. Ось як я бачу це, замість того, щоб мені потрібно було вийти з шафи, щоб оприлюднити свою сексуальність для всіх, включаючи моїх бабусь і дідусів, натомість я маю право вибирати, кому відкрити двері та кого запросити «кам-ін» до мого життя.

Ця інша метафора зняла тиск, який я відчував. Я більше не відчуваю тиску щодо того, щоб робити камінг-аут перед усією моєю родиною, натомість у мене є багато дорогоцінних людей, яких я запросив «увійти» (кам-ін) в моє життя. Я сподіваюся, що інші люди в моїй ситуації не відчувають тиску цих «ігор у правду», щоб зробити публічний крок, який їм не підходить. Мені подобається те, що я вибираю людей, які «увійдуть» у моє життя. Важливо те, що я вибираю людей, яких я вважаю цінними, щоб підтримати мене та поділитися тим, що для мене важливо.

Чи можеш ти розповісти мені, як ти експериментував з цією ідеєю «камінг-ін»?

Ну так. Коли я почав думати про те, щоб запросити конкретних людей «увійти» (кам-ін), а не мені «вийти» (зробити камінг-аут), мені стало легше придумати, як запросити маму, тата, братів і сестер у своє життя ... до моєї скрині зі скарбами. Я хотів поділитися своїми коштовностями! Я яскраво пам'ятаю той день. Ми з вами спочатку разом поговорили про це та підготували «аптечку». Ми придумали кілька хороших планів.

План перший: я повів сім'ю в кафе, громадський простір. План другий: я сказав їм, що дуже їх люблю і хочу, щоб вони були частиною мого життя. Я сказав, що я збираюся їм сказати, щоб вони могли увійти в моє життя. Коли я сказав: «Я гей і не можу уявити, щоб коли-небудь бути з жінкою», мама почала плакати та спочатку сказала: «Чому ти це робиш зі мною?». Мій тато не сказав ні слова. Я розумів, що моя мати відчуває біль і їй потрібен час. Але зараз вона щаслива за мене. Вона запросила мене та мого хлопця на вечерю. Вона все ще хвилюється про те, що Аллах може зробити зі мною.

Днями було так мило, коли вона сказала мені: «Сину, я люблю тебе і не дозволю Аллаху відправити тебе в пекло». Я стану перед ним і скажу, що це ти створив мого сина». Вона також каже моїм сестрам, щоб вони сказали мені використовувати презерватив!

Мої сестри дуже привітні; вони були такі: «Чому ти так довго не розповідав нам?» Але мій брат — вибач, Хасан — це зовсім інша історія. Він бореться з усіма нами. Я знаю, що він хоче як на краще, але він цього не розуміє. Він вважає, що якщо я піду в мечеть, або заплачу за “терапію”, або мені дадуть якийсь чоловічий гормон, то я перестану бути такою “королевою”, а “стану чоловіком”. Хасан каже, що розуміє, що я гей, чимось відрізняюся від нього, тому що він ніколи не міг би уявити, що зможе обійняти хлопця, але він каже, що я повинен зберігати цілібат, щоб не потрапити в пекло. Тато все ще трохи мовчить. Йому потрібно більше часу.

Як тобі вдається триматися ідеї запрошувати людей «увійти» у твоє життя, незважаючи на те, з чим ти стикався?

Я стикався з купою речей: ставлення деяких людей мусульманської віри, гей-спільноти щодо необхідності «камінг-ауту», а потім політичні проблеми. Я думаю, що ми стали хорошими друзями з тишею.

Мені цікава ця дружба з тишею. Я чула ідею про дружбу з мовчанням. Вам було б цікаво почути про це?

Так, це нормально.

*За словами терапевтки Джонелли Берд (*2 – see Bird, 2000), тиша іноді є ресурсом, який люди використовують для виживання. Тож замість того, щоб змусити людей мовчати, вони намагаються мовчати, коли їм це потрібно. Ця ідея резонує з твоїми думками?*

Ммм ... Це, безумовно, те, що я використовую, щоб ігнорувати ту фігню, яку чую.

Отже, це те, що ти береш... чи корисна присутність цього?

Ну так, це як вірний і надійний друг. Це може допомогти вам пережити важкі часи. Це тримає мене у здоровому глузді. І це допомагає мені... це підтримує зв'язок із моєю вірою.

Що для тебе є дорогоцінним і вартісним у твоїй вірі? Чому вона важлива для тебе?

Мені ніколи не задавали цього питання. Я припускаю, що деякі люди можуть подумати, що я відмовився би від своєї віри, тому що вона не є дружньою до геїв ... але це було б лише ще однією грою у правду! Я вважаю, що моя віра важлива для мене, тому що вона нагадує мені... вона тримає мене поруч із сім'єю та спогадами.

Що ти маєш на увазі під спогадами?

Раніше я любив час, який ми проводили сім'єю. Ми сиділи біля батька, поки він розповідав нам історії про пророків. Він розповідав історії про те, як Пророк захищав права жінок у той час, коли їх ховали під час народження, і про те, як Пророк не дискримінував колір шкіри. Це був темношкірий Білал, який очолював молитви в давнину. Мені також подобається те, що означає іслам, а це означає мир.

Звичайно, іслам, як і більшість релігій, має свої проблеми з сексуальністю. У деяких мусульманських країнах ми чуємо про "вбивства честі" та насильство щодо геїв. Можливо, це більше пов'язано з культурними віруваннями, а не з Кораном, але я не впевнений, чи це втішить мусульманських жінок чи геїв! З мого досвіду, мусульманська спільнота зацікавлена в тому, щоб поставити під сумнів ісламофобну риторику, але менш зацікавлена в тому, щоб мати справу з політичними порушеннями прав людини та порушеннями прав людини, від яких страждають жінки чи геї.

Хто ще знає, з чим ти маєш справу?

Я сподіваюся, моя сім'я. Я знаю, що мої сестри розуміють та, можливо, інші мусульманські геї.

Що вони могли б оцінити в твоїх кроках, які ти зробив для того, щоб розповісти свою історію?

Вони знають, що я йду на великий ризик, але я знаю, що важливо розповісти свою історію, тому що я кидаю виклик думкам гей-спільноти щодо камінг-ауту. Я хочу жити веселим життям, але зберегти свою віру та залишатися пов'язаним із суспільством загалом. Це потрійна біда — бути геєм, арабом і мусульманином.

Що ти можеш зробити для інших людей, які перебувають у подібних обставинах, як ти?

Сподіваюся, я сприяю відчуттю того, що ти можеш бути, ким хочеш.

ЦЕРЕМОНІЯ ВИЗНАЧЕННЯ

Церемонії визначення (Russell & Carey, 2004; White, 2000) забезпечують терапевтичну арену для представлення бажаних наративів про життя людей, ідентичностей і стосунків. На цій терапевтичній арені Джаміль запросив свого брата стати свідком представлення історій його життя. Тоді Хасан мав можливість відповісти на ці розповіді, переказавши певні аспекти розмови, які викликали у нього захоплення або нове розуміння. Хасана запросили помінятися місцями з Джамілем. Запитання, які я ставила Хасану, керувалися картою, яка складається з чотирьох конкретних категорій запитів (White, 2000). Ці чотири категорії включали:

1. Ідентифікація певних виразів, сказаних Джамілем: Хасана попросили поміркувати, які конкретні вирази з розповідей Джаміля вразили його.
2. Опис картини: Хасана попросили розповісти про те, які образи життя Джаміля, його особистості та подорожі виникли у Хасана, коли він слухав свого брата.
3. Втілення відповідей: Хасан почав досліджувати аспекти свого власного життєвого досвіду, які резонували з цими виразами та образами, викликаними цими виразами.
4. Визнаючи перехід: у цій завершальній частині процесу Хасана запросили поміркувати про те, як він був зворушений через те, що був присутнім, щоб бути свідком вираження Джамілем свого життя.

Стенограма нижче висвітлює потужні зворушливі перекази, запропоновані Хасаном. У цьому процесі Хасан зміг поміркувати над тими твердженнями Джаміля про своє життя та свою особистість, яким він (Джаміль) надає перевагу. Історія його брата стала для нього більш помітною, і з'явилася можливість сформулювати спільні теми та цінності. Ця терапевтична арена стала форумом для цих двох братів, щоб визнати різне усвідомлення життя один одного, що інакше було б неможливо.

Визначення виразу: які вирази привернули твою увагу, коли ти слухав розповідь Джаміля?

Це мій брат... О, чувак, я не... Я не розумів, чому він сказав нам, чому він це виклав... це не для того, щоб мене шокувати... він вирішив сказати мені, тому що хотів, щоб я «зайшов» (кам-ін) до його життя. Я думав, він просто хотів мене розлютити.

Опис зображення: що це говорить тобі про цілі, цінності, переконання, надії, мрії та зобов'язання Джаміля?

Я чув, що він просто хоче, щоб його приймали й поважали таким, який він є, але все навколо не приймає його, і я був у цьому винен. Я думав, що він відмовився від своєї віри, і я боюся за нього, тому що я не хочу, щоб він потрапив у пекло. Я відчуваю, що це мій обов'язок, як його брата, захистити його. Я не усвідомлював, як йому важко.

Втілення відповідей: що у твоєму житті пояснює, чому ці вирази привернули твою увагу чи зачепили тебе?

Що ж, мені досить важко бути мусульманином із усією рекламою в ЗМІ про терористів, війни та ґвалтівників. Я хотів змінити своє ім'я, тому що, як тільки вони думають, що ти мусульманин, люди ставляться до тебе як до ... ну, вони всі стають параноїками. Але я можу піти до мечеті, і мене приймуть. Але куди подітися Джамілю? Мабуть, це ще складніше, якщо до того, що ти араб і мусульманин, додати те, що ти гей.

Визнаючи транспорт: куди тебе привів цей досвід, куди ти б інакше не дійшов, якби ти не був присутнім в якості слухача цієї розмови?

Я не усвідомлював, як йому важко. Я ніколи не замислювався про те, що суспільство говорить про гей-спільноту, про те, скільки йому довелося пережити. Я просто думав, що геїв приймають на Заході... Я не думав про політику та все інше. У будь-якому випадку, це змушує мене задуматися, якби ви знали, що наслідком буде смерть чи пекло, чому б ви вибрали це? Мені все ще важко зрозуміти це, тому що я трохи розгублений. Чому він вибрав би це? Важко думати про щось інше, ніж те, чого вас вчили. Я почув цитату з Корану про те, що «Аллах створив нас усіх різними, щоб ми могли вчитися один у одного». Я не знаю... Я думаю, що це повідомлення потрібно поширити.

Це потужна цитата, якби люди змогли зберегти цю цитату у своєму житті, що могло б бути іншим?

Я думаю, що люди чують те, що хочуть почути. Слова відрізняються від практики.

Ну, про що вам говорить ця практика, сидячи сьогодні тут і слухаючи історію свого брата?

Про вірність.

У цей момент Хасан опустил голову й почав ридати. Більше слів не було сказано, але сльози говорили. За нього Вони говорили мені про зв'язок рідні, шанування стосунків двох братів. Цієї шани, можливо, ніколи не було, якби впевненість не охопила мене або якби «ігри у правду» не були викриті. Брати обійнялися, і я теж пролила сльози.

МІРКУВАННЯ НАД ЦИМ ПРОЦЕСОМ

Для мене цей процес відображає важливість описів Фуко (2003b) для того, щоб зробити конфлікти більш помітними:

Йдеться про те, щоб зробити конфлікти більш помітними, зробити їх важливішими, ніж просто зіткнення інтересів чи інституційні

блокування. З конфліктів і зіткнень має виникнути нове співвідношення сил, тимчасовим профілем якого буде реформа. (стор.173)

У цьому випадку конфлікт, здавалося, полягав у сприйнятті Хасаном сексуальності Джаміля як протилежності його цінностям; однак цей конфлікт було викрито, і церемонія визначення дала можливість обоє братам більш детально висловитися про те, що було для них важливим. Тоді відбулася вистава, яка призвела до нового визначення лояльності. Саме відданість змусила Хасана прийти послухати історію свого брата. Саме відданість сформувала його відповіді. І наприкінці цієї розмови обидва брати пішли з набагато більшим усвідомленням того, що для них означає вірність і що вона зробить можливим у їхніх стосунках.

Щоб ця вистава стала можливою, треба було особливим чином поставити сцену – розмову потрібно було спланувати. Фоном стала деконструкція певних «ігор у правду», включно з домінуючими культурними уявленнями про гомосексуальність і «квірування» концепції камінг-ауту. Вивчення мистецтва опору також було важливим. Вивчення мистецтва опору також було важливим. Дослідження намірів і сподівань Джаміля привело до більш детальних описів і пояснень того, чому він прожив своє життя певним чином. Тоді, і тільки тоді, Хасан мав шанс поєднати історії свого життя з історіями свого брата. Категорії запитань дозволили Хасану відповісти так, що це знайшло відгук у його брата.

Після встановлення сцени відбувся виступ. Це був прояв чесності, братерства та відданості. І зсередини їхньої спільної віри виникла значна спільна цінність: «Аллах створив нас усіх різними, щоб ми могли вчитися один у одного».

Як жінка мусульманського походження, я сподіваюся, що ця стаття розкрила деякі актуальні проблеми, які існують у мусульманських спільнотах GLBTIQ (ГЛБТІК). Мені випала честь співпрацювати з цими спільнотами та бути свідком проявів різних значень себе, альтернативних історій життя та створення нових можливостей для

стосунків. Дослідження питань сексуальності в терапевтичній сфері може бути складним завданням, але в цьому процесі мене запросили «прийти» (кам-ін) до дивовижної навчальної подорожі про знання та навички людей у сфері сексуальності, суспільства, духовності та релігії.

ПОДЯКИ

Я вдячна Джамілю та Хасану за дозвіл поділитися їхньою історією. Я хотіла б вшанувати мужність, силу та стійкість Джаміля та Хасана в їхніх спробах налагодити зв'язок і поділитися їхніми історіями в умовах поточного клімату, який впливає на арабських мусульман. Я також хотіла б відзначити заохочення Девіда Денборо використовувати письмове слово, щоб зробити більш помітними складні особливості сексуальної, релігійної та культурної ідентичності. Я висловлюю особливу подяку співробітникам Dulwich Centre, The Corner Youth Health Service, Charing Cross Narrative Centre та Macquarie University, які стимулюють і підтримують мою пристрасть до взаємодії з наративними ідеями. Я також висловлюю подяку рецензентам за те, що вони дали мені спонукальні до роздумів коментарі та неоціненний внесок.

ПРИМІТКИ

1 (Harding & Harding, 2002)

2 (see Bird, 2000)

РЕФЕРЕНСИ

Amundson, J., Stewart, K. & Valentine, L. (1993).

Temptations of power and certainty. *Journal of Marital and Family Therapy*, 19(2), 111-123.

Bird, J. (2000).

The heart's narrative. Edge Press: Auckland.

Foucault, M. (2003a). The ethics of the concern of the self as a practice of freedom. In P. Rabinow, & N. Rose (eds.), The essential Foucault (pp. 25-43). New York: The News Press.

Foucault, M. (2003b). 'So is it important to think?' In P. Rabinow & N. Rose (eds.), The essential Foucault (pp.170-174). New York: The News Press.

Gay and Lesbian Counselling and Community Services of Australia. (n.d.). Coming out. Retrieved August 5, 2006, from http://www.glccs.org.au/coming_out.html.

Harding, B. & Harding, V. (2002). The rainbow cubby house. Sydney: Bulldog Books.

Manji, I. (2003). The trouble with Islam. Sydney: Random House.

Mears, B. (2002). Lee's acts of resistance. Narrative Network

News, December, 5.

Myerhoff, B. (1982). Life history among the elderly: Performance, visibility and remembering. In J. Ruby (ed.), *A crack in the mirror: Reflexive perspectives in anthropology* (pp.99-117). Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Nicholas, J. & Howard, J. (1998). Better dead than gay? *Youth Studies Australia*, 17(4). 28-33.

Russell, S. & Carey, M. (2004). *Narrative therapy: Responding to your questions*. Adelaide: Dulwich Centre Publications.

Vygotsky, L. (1986). *Thought and language*. Cambridge: MIT Press.

Wade, A. (1997). Small acts of living: everyday resistance to violence and other forms of oppression. *Contemporary Family Therapy* 19, 23-39.

Woodcock, S. (2004). Globalisation of LGBT identities:

Containment masquerading as salvation or why lesbians have less fun. In M. Frunza & T. Vacarescu (eds.) Gender and the (post) east-west divide (pp.1-13)., Retrieved February 5, 2007, from <http://www.iiav.nl/epublications/2005/gendeRomania.pdf>

White, M. & Epston, D. (1990). Narrative means to therapeutic ends. New York: W.W Norton.

White, M. (1995). Re-authoring lives: Interviews and essays. Adelaide: Dulwich Centre Publications.

White, M. (2000). Reflecting-team work as definitional ceremony revisited. In M. White, Reflections on narrative practice: Essays & interviews (pp.59-85). Adelaide: Dulwich Centre Publications.

White, M. (2006). Narrative practice with families with children: Externalising conversations revisited. In M. White & A. Morgan, Narrative therapy with children and their families (pp.1-56). Adelaide: Dulwich Centre Publications.

ВЕБ-САЙТИ ПРО КВІР, АРАБСЬКЕ ТА МУСУЛЬМАНСЬКЕ ПИТАННЯ

Queer Jihad www.well.com/user/queerjhd/index.htm

According to this site, 'Queer Jihad is the queer Muslim struggle for acceptance: first, the struggle to accept ourselves as being exactly the way Allah has created us to be; and secondly, the struggle for understanding among Muslims in general'.

GayMiddleEast.com contains interesting and helpful country-by-country information with recent gay-related news reports.

The Gay and Lesbian Arabic Society (GLAS) www.glas.org

An international organisation established in the USA in 1988 with worldwide chapters, GLAS serves as a networking organisation for Gays and Lesbians of Arab descent or those living in Arab countries.

Huriyah: A Queer Muslim Magazine www.huriyahmag.com

An on-line magazine for Queer Muslims.

Al Fatiha Foundation www.al-fatiha.org

A North American organisation for gay and lesbian Muslims.

